

CEMAL NAR

İMAN ve ETKİSİ

YAYINEVİ

Kitap Tanıtım Sayfası

İthaf:

“Maveraünnehir'de Ehli Sünnet'e nisbet edilen Kelâm ekolünün kurucusu ve mümessili sayılan, Tefsir, Fıkıh, Fıkıh usulü, Kelâm ve Mezhebler Tarihinde derin bilgilere sahip olarak İslâm'a çok değerli hizmetler vermiş, kendisine uyulan İslâm âlimlerinin önde gelenlerinden ve Alemü'l-Hudâ, İmamü'l-Huda ve el-Mütekellim lakablarıyla da anılan imam Ebu Mansur Muhammed b. Muhammed b. Mahmud el-Matüridiyye, yaklaşık 238/852'de Maveraünnehir'de bulunan Semerkand'ın Matürid köyünde doğmuştur. 333/944'te Semerkand'da vefat etmiştir.

Matüridi, Ehl-i Sünnet'in Kelâm metodunu doğru ve ilmî bir şekilde başlatan, akla ve nakle lâyük oldukları değeri vererek bu iki asla bağlı kalan ve bu şekilde İslâm akaidini açıklamaya çalışan bir imamdır. Şöhreti o kadardır ki, Matüridî'nin elinde hocalarından okuyup rivayet ettiği İmam A'zam'ın risaleleri, Akaid'den İlm-i kelama dönüşmüş ve bu ilim dalında İmam-ı A'zamın adını unutturmuştur. Ondan sonra akaitte Hanefî mezhebi, “Matüridiye” diye anılmıştır.

Bu küçük kitapçığı o büyük İmama ithaf etmek, kendi açımdan haddi aşmak gibi gözükse de, aslında niyetim bir minnet ve şükran ifadesi olmasıdır. O büyük İmamın engin tevazu ve mahviyeti de, sanırım bunu hoş görür.

“Kişi sevdiği ile beraberdir” müjdesinin mutluluğu ile o büyük İmamın aziz ruhuna ithaf olunur.

Cemal Nar

Cemal Nar:

07. 01. 1955 de Kahramanmaraş/ Hartlap'ta doğdu. 1973 de Diyarbakır İmam Hatip Lisesini, 1977 de Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdi ve aynı yılda Andırın Lisesine din dersi öğretmeni olarak atandı. 1980 de geldiği Kahramanmaraş'ta uzun yıllar İmam Hatip Lisesinde eğitim ve öğretim, değişik yerlerde de irşad ve tebliğ hizmetlerinde bulundu. Aynı okuldan 2003 yılında emekli oldu. Halen okuma, yazma, irşad ve tebliğ çalışmalarını sürdürmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Yazar hakkında daha fazla bilgi için www.cemalnar.com adlı internet sitesine bakılabilir.

Yayınlanmış eserleri:

- 1-Anılar ve İbretler,
- 2-Bu Sistemden İslama,
- 3-İslamlaşma Bilinci,
- 4-İslam Sancısı,
- 5-Arş Gölgesi,
- 6-Tasavvufun Anahtarı
- 7-Alimin Önderliği.
- 8-İslam'da Devlet Ve Siyaset
- 9-İlim Ve Özgürlük
- 10-İlim Ve İktidar
- 11-Aydınlanma Yolu Tasavvuf.
- 12-Hak Batıl Mücadelesi

İÇİNDEKİLER

Önsöz.

I. İman ve Akaid

Akaid'in Tanımı, Konusu, Gayesi, Metodu, Kaynakları.

İman: Tanımı, Dereceleri, Sıhhatinin Şartları

Allah'a İman

Meleklerle İman

Kitaplara İman

Peygamberlere İman

Ahirete İman

Kadere Ve Kazaya İman

II. İmanın Etkisi

İmanın İbadet Ve Hukuka Etkisi

İmanın Güzel Ahlaka Etkisi

İmanın Kötü Huylara Etkisi

ÖNSÖZ

İslam'ı bir binaya benzetirsek O'nun temeli iman ve akaid, dört duvarı namaz, oruç, zekat ve hac, çatısı da cihaddır. İman olmadan yapılan bütün işler, son derece yararlı ve değerli olsalar da, Allah tarafından hiç kıymete alınmayacak ve sahibini sonsuz azaptan kurtarmayacaktır. Belki dünyada sahibine şan ve şöret, makam ve iktidar, iş ve eş gibi geçici güzellikler getirselers de, onlar bütün bu güzelliklerle iyiliklerini dünyada yiyip bitirdiklerinden, ahirette karşılık adına zırnık alamayacaklardır. Örnek verecek olursak, bazıları derler ki:

-Edison elektiriği bulmakla insanlığa hizmet etmiştir, bunun mükafatını almayacak mı?

-Evet, dünyada almıştır alacağını. Ahirete gelince, eğer imanlı gitmemişse, bütün işleri boşa çıkarılmıştır, elbette alamayacaktır. İşte ayet: "İnkâr edenlerin ve Allah yolundan alıkoyanların amellerini Allah boşa çıkarır." (Muhammed, 1.)

Selefimiz, imanla ilgili küçük risaleler yazmışlardır. Fakir de, ahirette imanına şahit olacak böyle bir kitapçık yazmayı hep istemişimdir. Şimdi, bu kitabın bir bölümüyle de olsa, bunu gerçekleştirmeyi ihsan eden Allah'a şükretme zamanıdır. Dileyen buradan alıp müstakil olarak da bastırabilir.

Birinci bölüm

AKAİD: TANIMI KONUSU, AMACI, METODU, KAYNAKLARI:

Akaid, İslam dininde inanılması ve kalben kabul edilmesi gereken iman esaslarını inceleyen bir ilim dalıdır. Konusu, bütün iman esaslarıdır. Amacı, insanın kalbine imanı yerleştirmek ve onu her türlü inançsızlık, inkar, şüphe ve tereddütlerden kurtararak, manen güçlü ve huzurlu bir şekilde dünya ve ahiret saadetine erdirmektir.

Bilindiği gibi, bireyleri inançlı, sağlam karakterli, ahlaklı, erdemli, yararlı, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı, çalışkan, üretken ve verimli insanlardan meydana gelen toplumlar da aynı şekilde inançlı, sağlıklı, mutlu, güçlü, çalışkan, üretken ve verimli olurlar.

Akaid'in kaynağı Kur'an ve mütevatir sünnettir. Elbette akli da ihmal etmez. İman esaslarını açıklarken metodu, hem akli, hem de nakli delilleri kullanmaktadır.

İMAN: TANIMI, DERECELERİ, SIHHAT ŞARTLARI.

İman; inanmak, tasdik etmektir.Buna göre iman, Hz. Muhammed(as.)in Allah katından bildirdiği dinî esas ve hükümlerin hak ve doğru olduğuna kesin olarak inanmak ve gönülden benimseyip bağlanmaktır.Buna “icmâlî îman” diyoruz.Yani “toptan iman” veya “toplular îman”.

Tafsilî îman ise, başta îmanın altı şartı olmak üzere, sevgili Peygamberimiz (sav.)in Allah Teala katından bildirdiği, Kur’an ve mütevatir sünnetle sabit olan ve din açısından inanılması zorunlu bulunan bütün haber, esas ve hükümlerin her birine ayrı ayrı, Allah ve Peygamberinin isteğine uygun bir şekilde, kesin olarak inanmaktır.

İnanma, kalbin işidir.Kişi kalbiyle inansa ama bunu diliyle ifade ve ikrar etmese, veya imana delalet edecek amelleri açıkça işlemese, Allah katında Müslüman sayılır. Ancak, durumu Müslümanlarca bilinmeyeceği için, kendisine Müslüman uygulaması yapılmaz Haliyle hakkında kafire yapılacak yasalar uygulanır.

Bir insan, inanılması gerekli olan bu esaslara ya inanır, ya inanmaz.İkisi arasında kalan şek, şüphe, tereddüt yok hükmündedir.Bu esasları biz belirlemedik.Bunlara ekleme veya çıkarma yapmağa yetkimiz yoktur.Buradan şu iki kesin yargıya varırız: Hem İman esasları artmaz ve eksilmez, hem de hiç kimseye, bu esasların bir kısmına inanma, bir kısmına inanmama serbestisi, seçeneği verilemez, verilmemiştir.

Ancak, kuvvetlilik ve zayıflık bakımından, sevap ve fazilet yönünden insanların imanı arsında fark olabilir.Her halde hiç kimse, kuvvet bakımından kendi imanıyla mesela bir Hz. Ebu Bekr’in imanını bir tutmasa gerektir.

Tekfir ve İrtidat Meselesi

İmanı kabul veya ret edecek makam, Allah’tır.Onun için, Müslümanlığını bildiğimiz bir kişiyi tekfir için acele etmemeliyiz.Tekfir, Müslüman olduğu bilinen bir kişiyi, inkar

özelliği taşıyan söz veya eylemleri sebebiyle kafir saymaktır.Yukarıda, inanç bakımından insanları anlatırken açıkladıklarımızın yanında, yeri gelmişken, öneminden ötürü bir kere daha ifade edelim ki tekfir, hem bir çok haklarını kaybetmesi ve yakalanırsa büyük bir cezaya çarptırılması açısından O kişi için, hem de birlik ve beraberliği bozulan,dinî inançlarına karşı açıktan saygısızlık ve saldırganlık ile huzuru bozulan toplum için oldukça ağır bir durumdur. Dolayısıyla tekfir hususunda çok dikkatli ve titiz olmak, temelsiz iddialar ile kişiyi tekfir ederek dışlayıp cezalandırmaktan kaçınmak gerekir.Bu ihtiyattan ötürü “ehl-i kıple'nin tekfir edilmemesi”, “ehl-i sünnet” inancının temel bir özelliğidir.Gönülde samimi iman varsa, kastını aşan veya nereye varıp dayanacağı bilinmeyen cahilane bir söz veya iş yüzünden kimse tekfir edilmemeli, belki yanlışı, uygun bir metotla düzeltilmelidir.

Ancak, göz ardı edilemeyecek bir de “irtidat” gerçeği vardır.İrtidat, kişinin kendi özgür irade ve ifadesiyle dinden çıkmasıdır.Müslüman olduktan sonra dinden çıkılmaz diye bir kural yoktur.Peki, hangi durumlarda bu gerçekleşir? Akaid kitaplarımız İmanın sağlıklı ve geçerli olmasının şartlarını genellikle üç maddede özetlerler:

1.İman, hayattan ümit kesildiği ölüm anında olmamalı..

2.Hiç bir iman esasını inkar edilmemeli, yalanlanmamalıdır. İman bir bütündür, bölünme ve parçalanma kabul etmez.Birini inkar, tümünü inkar gibidir.

3.Dini hükümlerin, kanunların, emir ve yasakların, iman esasları gibi güzel ve faydalı olduğuna, fert ve toplumun dünya ve ahiret saadetini temin ettiğine kesin inanmalı, bunları yaşamada inat ve kibirlilik göstermemeli, bunları zamansız, yararsız, çirkin, çağdışı, gericilik ve yobazlık olarak görmemeli, ne bunlarla, ne de bunlara inanıp yaşadığı için Müslümanlarla alay etmemeli, küçük görmemeli, hafife almamalı ve gıcık kapmamalıdır.

Aksi takdirde, kendini mü'min saysa da O, Allah ve Müslümanlar katında mü'min değildir. Bu, Allah adına ahkam kesmek değil, Allah'ın ölçülerini ortaya koymaktır.

Bu açıdan bakıldığında çağın en büyük meselesi, iman meselesidir. Yani imanı koruma ve kurtarma meselesi. Bir çok insanın cehaletine kurban gittiği açıktır. Küfür ateşinin çağdaş kültür ve kavramlarla alemi cayır cayır yaktığı bir zamanda inananların bir itfaiyeci gibi İslam'la insanları kurtarmaya çabalaması, Peygamber görevini yüklenmesi demektir ve ücretleri de, ahirette onlarla beraber olmaları hasebiyle –Allah bilir ya- onlara çok yakın olacaktır.

Amel, imandan bir cüz, bir parça değildir. Bunun için farzları yapmamak veya haramlardan kaçmamak suretiyle büyük günahları işleyenler, yaptıklarını helal sayıp güzel görmedikçe, dinden çıkmış olmazlar. Ne var ki İslam'ı ihlasla yaşamamak, imanı zayıflatır. Böyle bir imanın bir gün yok olmasından korkulur. Bu gibi insanlara düşen, ertelemeyen, hemen tövbe ederek Allah (cc.)' a dönmektir. Şüphesiz içi yanarak O'na dönenler, karşılarında memnun olan ve kulunu bağışlamayı seven bir Rab ile karşılaşacaklardır.

İman bakımından insanlar üç kısımdır:

1-Mü'min: Sevgili Peygamberimiz'in (sav.) Allah Teala katından bildirdiği, Kur'an ve mütevatir sünnetle sabit olan ve din açısından inanılması zorunlu bulunan bütün haber, esas ve hükümlerin her birine ayrı ayrı, Allah ve Peygamberinin isteğine uygun bir şekilde, kesin olarak inanan kişidir.

2-Kafir: Allah'ı veya iman esaslarını kabul etmeyendir. Eğer Allah'ı kabul etmekle beraber başka tanrılara da inanırsa ona müşrik denir.

3-Münafık: içinden inanmadığı haldı, diliyle Müslüman olduğunu söyleyendir. Kafirin en kötüsü ve tehlikelisi bu iki yüzlüler, cehennemın en dibindedirler.

ALLAH'A İMAN.

İman esaslarının başı, Allah'a imandır. Akıllı ve ergin her mükellefe, yani din açısından sorumlu kişiye Allah'a iman etmek öncelikli bir farzdır.

Allah'a iman, fitrîdir, yaratılışımızda vardır. Akıl, Peygamberlerin getirdiği din olmasa bile, Allah'ı bilecek idrak ve kapasitede yaratılmıştır. Bunun için, din kendilerine ulaşmamış insanlar, dinin diğer esaslarından olmasa da, Allah'a imandan sorumludurlar.

Mutluluğun kaynağı, hiç şüphesiz imandır, İslam'dır. Yukarda da geçtiği gibi Yüce Allah'ı, Kur'an ve sünnetin anlattığı isim, sıfat ve fiillerle tanır ve severiz. Bu iman ve sevgi ile O'na seve seve ibadet eder, içtenlikle emirlerine uyarız. Bu da bizim bedensel ve ruhsal açıdan sağlık ve ve mutluluk sebebimizdir. Nasıl olacağını tam bilemeyiz ama, Kur'an ve sünnette söylendiği için, ahirette, Cennet'e giren inananlarının O'nu göreceğine de inanırız.

ALLAH'IN İSİMLERİ:

“Allah”, O'nun özel adıdır. Tekrarı bile ibadet olan bu isim, O'ndan başkasına verilemez, tercüme de edilemez. Başka bir isim onun yerini asla tutamaz. Bundan başka, O'nun “esma-i hüсна” dediğimiz daha bir çok isimleri vardır. Bunları, Kur'an ve sünnetten öğreniyoruz. İyi niyetli olsalar bile bir çok yanlış veya eksik ifadelerle sebep olacağı ve sonu gelmez tartışma ve kavgalara kaynaklık edeceği endişesi ile, insanların kendi kafalarından O'na isimler vermesini, alimlerimiz hoş görmemişlerdir. Bu konuda Sevgili Peygamberimizin şu hadisleri pek meşhurdur: ”Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Kim onları sayarsa, Cennet'e girer.” (Tirmizi, Da'avat, 83, no: 3507.) Ancak yanlış anlaşılmasın, hadisin ifadesi “hepsi bu kadardır”

anlamında değildir. Nitekim Kur'an okuyanlar, daha fazla ismi orada göreceklerdir.

Bu isimlerden birisi, "ism-i a'zam"dır. Özelliği, onunla dua edene mutlaka cevap verilir olmasıdır. Kesin olarak tesbit edilemeyen bu isim için, bazı işaretlere dayanarak "şu üçten biridir" diyenler vardır: 1.Allah. 2.el-Hayyu'l Kayyum. 3.Zü'l Celali ve'l İkram. Dualara bunlarla başlamak tavsiye edilir.

ALLAH' IN SIFATLARI:

Allah için, bulunmaması düşünilemeyen bazı "vacip", yani olmazsa olmaz sıfatlar vardır. Bunların zıddı ise, bulunması mümkün olmayan "mümteni" sıfatlardır. Çünkü bunlar, Allah hakkında asla caiz olmayan eksiklik, noksanlık ve kusur ifade eden sıfatlardır. Kısacası Allah, kemal sıfatlarla nitelendirilmiş, noksan sıfatlardan da uzak tutulmuştur.

Vacip sıfatlar ikiye ayrılır:

A. Zatî Sıfatlar: Doğrudan doğruya zatı ile ilgili olup asla bir başkasına verilemeyecek olan bu sıfatlar, altı tanedir:

1.Vücut: Allah vardır, yokluğu düşünülemez.

2.Kıdem: Allah ezelidir, başlangıcı yoktur, sonradan meydana gelmiş değildir.

3.Beka: Sonu yoktur, faniliği düşünülemez.

4.Muhâlefetün Li'l Havadis: Sonradan olan şeylere benzemez. Hiç bir varlık O'na benzemediği gibi, O'na denk, eş ve ortak da olamaz.

5.Vahdaniyyet: Bir ve tek olmasıdır. O'nun asla birden fazla oluşu, yani eşi, benzeri, dengi ve ortağı olması düşünülemez.

6.Kıyam-ı bi-nefsihi: Varlığı kendindedir. Var olması ve varlığının devam etmesi için asla bir başkasına ihtiyacı yoktur.

B.Subuî Sıfatlar: Varlığı zorunlu olan ve kemal ifade eden bu sıfatlar, O'nun yarattıkları ile ilgili olan sıfatlarıdır ve asla tam anlamı ile bir başkası için kullanılamaz.Sekiz tanedir:

1.Hayat: Diri ve canlı demektir.Ölü olmak O'nun hakkında düşünülemez.

2.İlim: Her şeyi bilir. Bilememek, O'nun için düşünülemez.

3.Semi: İşitmek demektir. Sağırılık, O'nun için mümtendir.

4.Basar: Her şeyi görmesidir. Hiçbir şey O'nun görmesinden gizli kalamaz.

5.İrade: Dilemek demektir.Her şeyi külli iradesiyle yapar.Kimse O'na baskı ve zorlama ile bir şey yaptırılmaz.Dilediği olur, dilemediği olmaz.

6.Kudret: Her şeye gücü yeter. Acizlik O'nun hakkında düşünülemez.

7.Kelam: Konuşmaktır. Dilsizlik O'nun için düşünülemez.

8.Tekvin: Yaratmak, yoktan var etmek demektir.Aksi Onun için mümtendir.

Bütün bu sıfatları icra ederken O, yarattıkları gibi alete , organa, zamana, mekana, enerjiye vs. muhtaç değildir.Diyelim konuşma sıfatı için O, ne sese, ne harfe, ne organa, ne de başka bir şeye muhtaç değildir. İnsanda da benzeri sıfatlar vardır denilebilir ama, insafılı olalım, O'na göre ne kadar eksik, kusurlu, noksan, kısmi, arızî ve azdır.

ALLAH'IN FİİLLERİ:

Allah'ın zatına özel olup, O'ndan başkasının asla yapamayacağı işlerdir.Bazıları şunlardır:

Yaratmak, yoktan var etmek. Peygamberler göndermek.Kitap indirmek, kanun koymak. Hidayete erdirmek veya dalalette

bırakmak. Öldükten sonra diriltmek ve hesaba çekmek. Nimet veya azap vermek.

MELEKLERE İMAN

İman esaslarından biri de meleklerle inanmaktır.Kur’anda yeterince tanıtılan melekleri inkar etmek veya onlara düşmanlık beslemek, insanı dinden çıkarır.

Melekler nurdan yaratılmış, erkeklik ve dişilikleri, yemeleri, içmeleri, uyumaları olmayan, uzak mesafeleri, ışık gibi kısa bir zamanda alan, daima ibadet ve itaatta olup hiç isyan etmeyen, kendilerine verilen vazifeleri yaparken yorgunluk, bıkkınlık duymayan latîf, ruhanî ve mübarek varlıklardır.Sayılarını ancak Allah bilir.

Şüphesiz ki meleklerin her birinin bir görevi vardır. Biz bunlardan bazılarını bilebiliyoruz.Mesela “müdebbirât” denilen dört büyük melek, kiramen katibîn, münker nekir,hamele-i arş, illiyyûn, mukarrebûn,cennet ve cehennem melekleri gibi.

Melekler, insana yakın ve yardımcıdırlar.Kimi zaman onlara dua eder, gözetler, onlarla beraber oturur, yolculuk eder, hatta savaşlarda onlara yardım ederler.Ahirette de Allah’ın izni ile şefaet edeceklerdir.

Meleklerin sürekli beraberliğini düşünen,yaptıklarını yazdıklarını bilen,her an onlarla beraber düşüp kalktığıının bilincinde olan bir mü’min, her halde onlardan haya ederek, onları rahatsız edecek kötü ve çirkin davranışlardan uzak olacak, iyi işler işlemeğe gayret edecektir.Meleklerin yardımını bilen bir müslüman ordusu, her halde düşmandan sayıca az olduğunu takmayacaktır. Zira zafer Allah katındadır ve onun melekler ordusunun sayısını O’ndan başka kimse bilmemektedir. Meleklerle inanan bir abid, ibadetini, onlarla beraber olduğu inancıyla daha bir coşkulu yapacaktır. Kendimizi murakabe ile kontrol altında tutmada meleklerle imanın önemli bir yeri vardır

şüphesiz.Yani meleklerle imanın fert ve toplum açısından çok büyük faydaları vardır.

Melekler gibi göremediğimiz bir varlık da cinlerdir. Cinler, ateşten yaratılmışlardır. Erkek ve dişileri olup, yerler ve içerler. İnsanlar gibi sorumlu yaratılmışlardır. Mü'minleri de vardır, kafirleri de. Hz. Muhammed(sav.) onlara da İslam'ı tebliğ etmiştir. İblis ve diğer şeytanlar, cinlerin kafirlerindedir. Devamlı günah işler ve insanları azdırmaya çalışırlar. İlahi rahmetten sonsuz olarak kovulmuşlardır. Onlara düşman olmak, Allah'ın en büyük tavsiyelerindedir.

KİTAPLARA İMAN.

İmanın şartlarından biri de “kitaplara inanmak”tır.Yüce Allah(cc.)'ın Peygamberlerine vahyettiği sözlere ve bunların yazıya geçmiş şekline ilahi kitaplar diyoruz.Bunlara Allah(cc.)'tan geldiği için “kutsal”,”ilahi”,yücelik ifade ettiği için de “semavi” kitaplar diyoruz. Kitapların indiriliş amacı, yukarda anlattığımız Kur'an'ının indiriliş amacıyla aynıdır.Kısaca ifade edersek, insanları karanlıklardan aydınlığa, dünya ve ahiret mutluluk yollarına çıkarmaktır.

Şüphesiz her kitap bir peygambere indirilmiştir. Ancak bu Peygamberler ölse bile aynı kitap,yol göstermeye devam etmiş ve daha sonra gelen peygamberlerce de uygulanmıştır.Bu kitapların küçüklerine “suhuf”denir. Allah(cc.), Hz. Adem'e 10,Hz.Şit'e 50,Hz.İdris'e 30, Hz. İbrahim'e 10 olmak üzere toplam 100 sayfa (suhuf) indirmiştir.Büyük kitaplar da dört tanedir.Tevrat Hz. Musa'ya, Zebur Hz. Davud'a, İncil Hz. İsa'ya, Kur'an Hz. Muhammed'e indirilmiştir.

Bu kitapların asılları “Levh-i mahfûz”da duruyor ama, maalesef dünyada Allah'tan geldiği gibi değişmeden duran tek kitap Kur'an kalmıştır.Dolayısıyla bütün kitapların asıllarına inanmakla beraber, bu gün elde olanlardan sadece Kur'an'a Allah kelimadır diye inanabiliyoruz. Çünkü diğerlerinin bize kadar gelişleri tevatür yoluyla değildir ve insanlar tarafından zaman içinde tahrif edilerek değiştirilmiştir.Yani doğruluğundan

şüphe edilen bu kitaplar, ilahi olma özelliklerini kaybetmişlerdir.Kur'an'a gelince, yeterli bilgi yukarıda verildiği için tekrar edilmeyecektir.

PEYGAMBERLERE İMAN

Peygamberler, Allah(cc.)' tan aldıkları ilahi vahyi, yani emir, yasak ve tavsiyeleri içeren kutsal sözleri insanlara bildiren kişilerdir. Peygamberlik çalışmakla elde edilmez. Resul ve Nebi de denilen bu kişiler, Allah(cc.)' in toplum içinden seçtiği örnek insanlardır. Onlarda şu değerler daima vardır:

1. İsmet: Peygamberler vahiy öncesinde ve sonrasında büyük günah işlemezler. Hele küfür ve şirk hiç olmaz. Bilerek küçük günah da işlemezler. Ancak bazen, zelleler (hatalar) olabilir. Uyarıldıklarında ise derhal tövbe ederler.

2. Sıdk: Doğru sözlüdürler. Yalancıya kimse inanmaz.

3. Emanet: Güvenilir insanlardır. Onlarda hiyanet olmaz.

4. Fetanet: Üstün zeka, hafıza ve akıldır. İrşad ve tebliğde ikna ve düşmanlarının iddia, hile ve tuzaklarına cevap için gereklidir. Ahmak, aptal, geri zekalı, unutkan, gafil ve deliden peygamber olmaz.

5. Tebliğ: Ucunda her türlü işkence ve ölüm de olsa peygamberler, Allah(cc.)' tan aldıkları vahyi eksiksiz ve ilavesiz olarak insanlara bildirirler. Vahyi gizlemek veya değiştirmek, Onlara caiz değildir.

Peygamberler, peygamberliklerini ispat için mucize gösterirler. Mucize, alışılmış tabiat kanunlarının zıddına olarak gerçekleşen olağanüstü hallerdir. Allahın peygamberler eliyle gerçekleştirdiği bu olay, O'nun Allah(cc.)' in peygamberi

olduğunun alametidir.Böyle bir olay peygamberlik öncesinde olursa ona “irhas” denir.Bir nevi risalete hazırlık demektir.

Bu tür olaylar veliler elinden çıkarsa “keramet”, saf Müslümanlarda olursa “maûnet”, kafir ve fasıkların elinde istekleri doğrultusunda olursa “istidraç”, isteklerine aykırı olursa “ihamet” adlarını alırlar.İstidraçta amaç, onların azabını artırmak, ihanette ise, rezil etmektir. Şüphesiz onlar bunu hak etmişlerdir. Sihir, harikadan sayılmaz. O, bir bilgi işidir.

Kur’an, yirmi beş peygamberin adını verir.Bunlara iman etmede hiçbir ayırım gözetilmez.Ayrıca geçen üç ismin peygamberliğinde kesin bilgimiz yoktur.Ancak peygamberlerin sayısı bu kadar değildir.Allah bilir, belki yüz binlerce, milyonlardır.Bunu iki delile dayanarak söyleyebiliriz.Birincisi Allah(cc.), dinini bildirmeden azap etmez.(İsra,15.) İkincisi, sadece son peygamber, tüm dünya ve insanlara, hatta alemlere gönderilmiştir.(Sebe,28). Ondan öncekiler yalnız kendi kavmine, hem de kavminin diliyle gönderilmiştir.(İbrahim,4) Buna göre çeşitli dilleri konuşan binlerce kavim geçmiştir zaman içinde.Öyleyse tarih içinde binlerce, belki de milyonlarca peygamber, kendi kavmine, kendi dilleriyle gönderilmiştir ama, en yakın olan Hz. İsa(as.) hakkında bu kadar yanlışa düşen insanlar zamanla onları unutmuş, anlattıklarını da bozarak belki de batıl dinlerin çıkmasına zemin hazırlamışlardır.

Evet, son peygamber Hz.Muhammed(sav.) Efendimizdir. O, her peygamber gibi bir çok hissi, gözle görülen mucizeler yanında, aklî mucizeler de getirmiştir.Kur’an ve verdiği çağları aşan bazı bilgiler gibi. O’nu inkar akla, ilme,tarihe ters düşmek ve kendi saadetini tepmektir.O’nun Risaleti evrenseldir.Dolayısıyla O, kabul edenlerin de etmeyenlerin de peygamberidir. Kabul edenlere “ümme-i İcabet” denir. Etmeyenler ise henüz “Ümme-i Davet”tirler.Onlara daveti O’nun adına “ümme-i icabet” yapacaktır. Bu yüzden yeni bir peygamberin gelmesine gerek yoktur. Çünkü peygamber, Allah(cc.)’ tan vahiy getirir.Oysa son gelen vahiy

ortadadır.Kaybolmamıştır.Gerekli olan, Ümmetin ehliyet kazanarak tebliğ kıvamına ermesi, o aşk ve iştiyaki kazanmasıdır.Bu, kaçınılmaz bir yükümlülük ve sorumluluktur onlar için.

AHİRETE İMAN.

Ahiret, ölümden sonra başlayan ve mahşerde dirilişin ardından sonsuza dek devam edecek olan hayattır. İnsan ölünce veya sûr'a üfürülüp kıyamet kopunca mezarda, bir bekleme, bir ara dönem olarak, "berzah hayatı" yaşar. Dünyadaki ameline göre kabir, ya Cennet bahçelerinden bir bahçe, veya Cehennem çukurlarından bir çukurdur."Münker" ve "Nekir" adlı meleklerin sorularına güzel cevap verenler, mutlu bir hayata başlamışlardır. Cevapsız kalanlar ise, "kabir azabı" çekeceklerdir.

İsrafil(as) in sur'a üflemesiyle Kıyamet kopacak, yani kainatın düzeni parçalanacak, Allah(cc.)' in diledikleri hariç her canlı ölecektir. Bunun zamanını Allah(cc.)' tan başka kimse bilemez. Ancak küçük ve büyük alametleri vardır.

Küçük alametleri: İnsanların kendi iradeleriyle işledikleri kötülüklerden ibarettir. Bazılarını sayalım; İlmın azalıp cehaletin çoğalması;; içki, kumar, zina, faiz, ana babaya isyan.... gibi büyük günahların hayasızca açıktan işlenmesi, katillğin ve terörün çoğalması...

Büyük alametleri ise şunlardır:

1. Bütün dünyayı kırk gün saran bir dumanın çıkması.
2. Deccal adı verilen bir şahsın, elinde istidraç kabilinden bazı harikalarla çıkararak, ilahlık iddiası ile inananları inkara düşürmek istemesi.

3.Dabbet'ül Arz'ın çıkışı: Bu, yerden çıkacak ve insanlarla konuşacak olan garip bir yaratıktır.Yanında bulundurduğu mühür ve âsa ile, yanına gelen mü'min ve kafirleri tanıtacaktır.

4.Güneşin geçici bir sürede batıdan doğuşu.

5.Hz. İsa (as) semadan inerek Mehdi ile buluşup, bir müddet Kur'an'dan alarak Resulullah(sav) Efendimiz' in şeriati ile amel edip Müslümanları Deccal'ın ve Yecüc Mecüc'ün fitnesinden kurtarması.

6.Ye'cüc ve Me'cüc adında iki kabilenin çıkıp yeryüzüne yayılarak ortalığı fitne ve fesada vermeleri.

7.Doğuda, batıda ve Arap Yarımadasında birer yer çöküntüsünün meydana gelmesi.

8.Hicaz tarafından bir ateşin zuhuru.

Kur'an ve hadislerde haber verilen ve Allah tarafından yaratılması çok kolay olan bu olayların mahiyet ve keyfiyetini tam olarak ancak Allah(cc.) bilir.Bu alametlerden sonra kıyametin kopuşu an meselesidir.

Sûr'a iki kere üfürülecektir.Birincisinde her canlı ölür.İkincisinde ise ölenlerin hepsi yeniden diriltilip kaldırılır. Aradaki zaman kesin olmamakla beraber kırk yıldır.

İnsanlar dirilişten sonra mahşere sevk olunacaklardır.Mahşerde insanların halleri, dünyadaki iyi veya kötü hallerine göre değişir.Kimileri arş-ı ala gölgesinde sevinçle yaşarken, kimilerinin de güneş tavan gibi tepelerinde olur.Yedi kat yerleri ıslattıktan sonra ter, kimisinin dizinde, göbeğinde, kimisinin de çenesinde olur. Oranın bir günü, buranın bin yıldır.Artık ne kadar kalırlarsa...

Sonra amel defterleri dağıtılır.İyiler sağından ve önünden, kötüler solundan ve arkadan alırlar ve hesaba çekilirler.Zerreleri tartan teraziler vardır.Ömrün iğneden ipliğe her işinden, her andan ve ahvalden sorguya çekilirler.

Müslümanlardan mizanda sevabı ağır gelenler kurtulurlar. Hafif gelenler ise yandı demektir.Zaten hesaba

çekiliş başlı başına bir azaptır.Allah dilerse kötülüklerine karşılık onları cezalandırır.Dilerse af eder.Şefaattir.Allah izin verir de, Peygamberler, Kur'an, hafızlar, alimler,şehitler, melekler, hacer-i esved gibi şefaattir.Allah yetkisi verilenler şefaattir.Allah kabul ederse, yine kurtulabilirler. Değilse, sıratı geçerken Cehennem'e atılırlar. Kafirleri hesaba çekmeye gerek var mı?Onlar zaten bellidirler.

Sırat, Cehennem'in üzerinde ince ve keskin bir köprüdür.Cennet'e geçiş oradan olacaktır. Mü'minlerden Cennetlik olanlar şimşek gibi, rüzgar gibi, artık amelince değişik hızla veya yavaş ve korku ile geçerler.Bağışlanmayan asiler, günahkarlar ise aşağıya dökülürler.

Cehennem, kafir ve asilerin inkar ve günahlarına karşılık cezalandırıldıkları yerdir.Başta ateş olmak üzere, azabı çok çeşitli ve çok çetindir.Allah'a sığınırız.Cennet ise, Her türlü nimetler ve güzelliklerle donatılmış, üstelik Rabbimizin da görüleceği yerdir. Cennet ve Cehennem Kur'an ve Sünnet'te çok geniş olarak anlatılmıştır.O bilgileri okumak, teşvik ve korkutma bakımından insan terbiyesine fevkalade etki etmektedir. Bu bilgiler, birey ve toplum üzerinde birer "müeyyide" yani "yaptırıcı güç" olarak çok çok önemlidir. Allah(cc.)' a ve ahirete inanan insanların toplumda suç işleme oranları düşüktür. Hatta tam inanan insanların toplumunda polis ve mahkemeye nerde ise gerek kalmayacaktır.

Cennetlikler ve Cehennemlikler yerlerini aldıktan sonra ölüm bir koç şeklinde boğazlanacaktır.Artık hayat ölümsüzdür.

Yukarıda kısaca değinildiği gibi dirilişe inanmanın insan ve toplum hayatında bir çok olumlu yönleri vardır.Akıl da bunu kabul eder.Kur'an'da da bolca zikredilen ahiretin varlığını ispata dair deliller getirmeye gerek duymuyoruz.

KADER VE KAZAYA İMAN.

Kader, sözlükte miktar, tayin, tahsis anlamlarına gelir.Akaid ilminde ise, Allah(cc.)' in ezelden ebede, olmuş ve olacak her şeyin zamanını, mekanını, sıfat ve özelliklerini ezelde bilmesi, o şekilde takdir ve tayin etmesi, “levh-i mahfûz”a yazmasıdır.

Sözlükte hüküm, beyan, ilan, yaratma,, emir, tamamlama manalarına gelen kaza ise Akaid ilminde, Allah(cc.)' in ezelde irade, takdir ve tayin ettiği, yazdığı şeyleri, vakti saati gelince yaratması, ortaya çıkarmasıdır.

Evrende gerçekleşen her şey, Allah(cc.)' in kaza ve kaderiyedir.Hiç bir şey asla rastgele veya tesadüfî değildir. Ancak Allah(cc.), hikmeti gereği, her şeyi bir sebebe, ölçüye, kanuna bağlı olarak yaratır. Bu da kader ve kaza'nın icabıdır.

Önemli bir şey daha var: Allah(cc.) insana irade vermiştir. İrade, isteme, dileme, elinde olma, elindelik demektir. Akıl da vermiştir. Yukarıda anlatıldığı gibi din de göndermiş, hayrı ve şerri de iyice açıklamıştır. Çok önemli bir şey daha var: İnsan kaderini bilmiyor. İşte bu insana Allah(cc.) diyor ki: Kendi özgür iradenle iyiliği seç, kötülükten kaç. İyiliği seçersen mükafat alırsın, kötülüğü seçersen ceza alırsın.”

İnsan, kaderinde olanı bilmediği için, aklı ile iyiliği seçecek ve özgür iradesi ile iyiliğe yönelecek ve onu işlemek için harekete geçecek, girişimde bulunacaktır. İşte o zaman Allah(cc.) da o işi, onun iradesine uygun olarak yaratacaktır. İnsan, aklını, iradesini ve teşebbüs gücünü iyiliğe yönlendirdiği

için, ödülünü alacaktır. Tersini yapsaydı, yani aklını, iradesini ve girişim gücünü kötülüğe yönlendirseydi, o zaman da cezasını alacaktı. Çünkü insan yaptıklarından sorumludur.

Buradaki incelik şudur: İnsan kaderini bilmiyor. Ama Allah(cc.) biliyor.Ancak Allah(cc.)' ın bu bilgisi insanı zorlamıyor, iradesini kaldırmıyor.İnsan, kendi iradesi ile hayrı veya şerri seçiyor ve yapıyor. Bu neye benzer? Mesela takvime bakıyoruz; falan gün filan saatte güneş tutulacak diye yazıyor. Malum, bu bilgi o gün gelmeden belki de bir yıl önce yazılmıştır. Sahiden de o gün ve o saat gelince güneş tutuluyor. Neden? Çünkü alimler gelişen ilim ve aletlerle bu bilgiyi önceden tesbit etmişlerdi. Şimdi kalksa da biri “Hayır efendim, alimler önceden bildiği için değil, takvimde yazıldığı için güneş tutuldu” dese, ne kadar gülünç olur!...

Aynen öyle de, mesela bir katil kalksa, “benim ne suçum var, Allah(cc.) kaderime böyle yazmış, ben bu suçu mecburen işledim.” dese, aklını, iradesini, teşebbüsünü, güç kullanmasını inkar etse, gülünç olmaz mı? Elbette olur. Aslında o, bunları söylerken, inanarak söylemiyor. İçindeki doğruyu söylemiyor. İspatı kolay. Nasıl mı? Öyle diyenin suratına bir Osmanlı şamarı aşkediniz, hemen bağırır: ”Ne vuruyorsun be!” Siz O’na sakın sakın “Benim suçum yok; kaderimde sana bir tokat atmak varmış, attım.” deseniz, kabul eder mi? Hiç eder mi? Veya şöyle soralım; o, katile “sana veya bir yakınına, senin yaptığın cinayetin aynısını yapsalar, ”ne yapalım, kadermiş” der, sineye çeker misin?” İşte gerçek bu kadar basit.

Maalesef geçmişte “Cebriyeciler” denilen bir gurup, iradeyi inkar ederek böyle inanmışlar. Diyorlar ki: “İnsan, rüzgarın önündeki kuru bir yaprak gibidir. ”Yani insan akılsız, iradesiz, değersiz bir varlıktır. Haşa!..Eğer öyleyse Allah(cc.) Cennet ve Cehennemi niçin yarattı? İnsan neden ceza görecek? Haşa, Allah(cc.) zalim mi?...

“Mutezile” denilen bir fırka da, kaderi inkar etmişler. “Kul, kendi işinin yaratıcısıdır” demişler. ”Akıllı var, iradesi var,

gücü de var.Öyleyse yaptıklarından sorumludur” demişler.Sormak lazım, kul kendi işini kendisi yaratıyorsa, Allah(cc.)’tan başka bir yaratıcı olmuş olmuyor mu? Haşa, Allah(cc.)’tan başka yaratıcı mı var? Bunlar iyi niyetliler ama, yanlışlar.

Doğrusu, ehl-i sünnet inancıdır:Evet, insanda cüz’î irade vardır.Kul işi bununla irade eder, ister, yönelir, harekete geçer, yapar, Allah(cc.) da yaratır. Hayrı da, şerri de yaratan Allah(cc.)’ tır.Hayırdan hoşnuttur, şerden değil. Evet kul, hangisini ister, yönelir ve girişiminde bulunursa; Allah da onun istek ve teşebbüsüne göre onu yaratır ve de kul onun sonucuna katlanır.

Kader, bir ilahî sırdır. Tam olarak bilebilmek de mümkün değildir. Bu yüzden Peygamberimiz, üzerinde çok konuşulmasını istememiştir. Bu, fikir hürriyetine darbe değil, faydasız, hatta zararlı bir işten sakındıran şefkatli bir uyarıdır.Dinlemeyenler olmuş ama maalesef bin bir bozuk akide ile ehl-i sünnet inancından, yani Resulullah(sav) Efendimiz ve ashabının üzerinde olduğu inanç çizgisinden saparak bid’ad ve dalalete düşmüşler, kendilerine yazık etmişlerdir..

Allah insanlara hidayet nasip etsin ve imanlarını korusun duası ile bu bölümü bitirelim

İkinci Bölüm

İMANIN ETKİSİ

Peygamberimiz Efendimiz (as) buyuruyorlar ki: “İman, yetmiş küsur şubedir. Haya da imandan bir şubedir.”¹

Bir rivayette şu ziyade vardır: “Bu şubelerden en üstünü “la ilahe illallah” sözüdür, en aşağı mertebede olanı da yolda bulunan rahatsız edici bir şeyi kenara atmaktır.”

Bu hadis üzerinde İslam alimleri çok durmuş ve bu yetmiş küsurü incelemişlerdir. Nihayet Ayni'nin tasnifi güzel görülerek bazı kitaplarda 77 madde olarak tekrar edilmiştir.²

Şimdi burada imanın bir müslümanın günlük bireysel ve toplumsal hayatı ve ahlakı üzerindeki etkisini kısaca da olsa belirterek konuyu bitirmek istiyoruz.

İmanın İbadet Ve Hukuka Etkisi

---

¹ Buhari, İman3. Müslim, İman 57-58. hn: 35-36. Ebu Davud, Sünnet 15 hn:4676. Tirmizi, İman,6 hn:2617. Nesai, iman 16 hn: 8, 110. İbn_i Mace, Mukaddime, 9 hn:57. Tecrid-i Sarih ter. I. 28, II. 613.

² Bak: A. Davudoğlu a.g.e. I. 242-245. İ. Canan a.g.e. II. 242-246. Her iki eserde ki sahife numarasının aynı oluşu bana “Sübhanellehu” dedirtti. Beyhaki'nin tasnifi için gene bak; Dr. Ali Abdulhalim Mahmud, Fıkh'ud da've ile'llah, I. 129.

Allah Teala'ya ve ahiret gününe içtenlikle inanan bir kişi, bu inancının olumlu etkisini hayatı boyunca üzerinde hisseder ve mutlu olur.

Çünkü nerede olursa olsun Allah'ın kendisiyle beraber olduğunu,³ kendisine şahdamarından daha yakın,⁴ hatta kendisiyle kalbi arasına girdiğini,⁵ kendisinin onu görmese de, onun daima kendisini gördüğünü⁶ bilen bir mü'min, etrafında meleklerden bir ordunun daima var olup kendisine duada bulduklarının⁷ şuurunda olan bir mü'min, ve bir gün her yaptığının kalabalıklar içinde hesabını vereceğinin⁸ bilincinde bir mü'min, kaynağı Kur'an ve sünnette belirlenen, alimlerimizin yazdıkları kitaplarda tasnif edilen İslam fıkıh ve hukukunu gönüllü olarak ihlas ve samimiyetle yaşar.

Bu hukukun uygulandığı İslam ülkesini, İslam devlet başkanının biat ve itaatını, ümmetin birlik ve beraberliğini gözetecek her türlü saldırı, tehlike ve fitnelere korur.

Emirlere, yasaklara ve mübahlara şer'i şerif çerçevesinde uyar. Gusül, abdest ve görülen pisliklerden kendisini, elbisesini, çevresini temizlemek olan hadesten ve necasetten taharet ile başlayıp namazla, oruçla, zekatla, hacca, umre ile, kurbanla, adaklarla, Kur'an okumakla, zikrullahla, helal rızık için çalışmakla, iyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmakla devam eden ve cihadla zirveyi bulan ibadetlerini yerine getirir.

İslam şeriatının gerek kamu hukuku, gerekse borçlar hukuku olarak bütün kanun ve prensiplerine gönülden bağlı kalır ve itaat eder. "Şeriatın kestiği parmak acımaz" atasözünde ifadesini bulan manayı hayatının vazgeçilmez ölçüsü kabul eder.

---

³ Kenz'ul Ummal, I. 66

⁴ Vakıa, 85.

⁵ Enfal, 24.

⁶ Müslim, İman 1. hn:8. Nesai, İman 6. hn:8-10, Ebu Davud, Sünnet 17 hn: 4695, Tirmizi, İman 4. hn:2613. İ. Canan, a.g.e. 2/213-217 hn: 15

⁷ En'am ,61. Kaf, 17-18. İnfitar, 10-11. Tarık, 1-4. Mü'min, 7-9. Şura, 5.

⁸ Zilzal, 6-8. Karia, 6-11. Tekasür, 8.

Zaruretler dışında Allah'ın haram kıldığı leş, akmiş kan, domuz eti, Allah'tan başkası adına kesilen hayvanların etlerini yemez, her türlü sarhoş edici içkileri içmez, uyuşturucu kullanmaz. Bunların ticaretini, taşımacılığını da yapmaz. Giyeceklerinde tesettüre dikkat eder, altın ve gümüşü ev eşyası olarak kullanmaz, erkek olarak saf ipek giymez. Karşı cinsin elbisesini giymez. Fıtratı değiştirecek dövme, estetik ameliyat, kaş aldırma, peruk takma gibi süslenmelere gitmez. Heykel yapmaz, evinde bulundurmaz. Lüzumsuz köpek beslemez. İslam'ın haram kıldığı mesleklerde ve iş yerlerinde çalışmaz.

Muamelelerinde İslam'ın emirlerine dikkat eder. Kimseyi kandırmaz, aldatmaz. Karaborsacılık yapmaz, yalan yere yemin etmez, eksik ölçmez ve tartmaz, çalınan veya gasbedilen malı almaz, faizli muamelelerde bulunmaz. Haksız kazançtan, rüşvetten, israftan kaçır.

Aile hayatında nikahın ötesinde cinsel haramlara, yani el, dil, kulak ve göz ile yapılanlar da dahil, zina yapmaz. Nikahı düşen kadınla yalnız kalmaz, livata, hayvanla temas, el ile tatmin gibi cinsel sapıklık ve yanlışlıklardan uzak kalır.

İctimai hayatında falcılık, sihir, uğursuz sayma gibi batıllarla meşgul olmaz, zavallı hayvanları dövüştürmez. Her çeşidiyle beraber kumar oynamaz, müziğin haram olanını dinlemez.

İnsanlar arasında emredilen iyi ilişkileri sürdürürken küsme, darılma, alay, ayıplama, kötü ad ve lakap takma, su-i zan, kusur araştırma, gıybet, nemine (koğuculuk) gibi kardeşliği batırıcı, birliği bitirici, kin ve düşmanlık saçıcı haramlardan kaçır, kimsenin canına, namusuna, şerefine, malına dokunmaz.

Yaptığı kusurları itiraf ederek insanlardan özrünü beyan ile af diler. Allah'a da tövbe istiğfar eder. Hakları sahibine iade eder, haramı mülkünden çıkarır. Hak sahibini bulamıyorsa, kamuya harcayarak haramdan muhakkak surette arınmaya çalışır.

İmanın Güzel Ahlaka Etkisi

Allah'a ve ahiret gününe inanan bir mü'min, dengeli bir hayat yaşar. Kendisi ve sevdikleri aleyhinde de olsa adaletli olur, hayatını İslam'ın ölçülerine göre yaşar. Mü'min akıllı olup akıbetini düşünerek konuşur, yapar. Allah'ı ve sevdiklerini sever, sevmediklerini sevmez. Kalbi temiz, niyeti dürüştür. Herkese karşı mütevazi ve mahviyyetkardır, nazik ve kibardır.

Bu ölçü ve denge sayesinde başkalarına karşı adil olmaya ve yanlış yapmamaya çalışırken, kendisine yapılan yanlışlara karşı affedici, bağışlayıcı, kusurlarını görmezlikten gelici, müsamahalı, hoşgörülü olur. Şefkatli, merhametli ve acıyıcıdır. Kötülükleri iyilikle savar, yerine göre idare eder. Sulha ve ıslaha çalışır.

Aile haklarına, ana baba, karı koca, çor çocuk, hısım akraba, konu komşu haklarına riayet eder. Büyüklerini arar, sorar, ziyaret eder. Sözünde durur, vefakardır. Dostlarını ve arkadaşlarını ziyaret eder ve onlara daima yardımcı olur. Yetime, öksüze, dula, fakire, biçareye, hastalara, muhacire ve düşkünlere yardım eder.

Mü'min azimlidir, gayretlidir, daima birlikten yanadır. Hakda cesurdur, kahramandır. İyilik, ikram ve ihsan sahibidir. İnfak ehlidir. Yani cömerttir. Hatta kendisi muhtaçken bile vererek îsar gösterir. Çalışkandır, daima hayra delalet ve teşvik eder, nefsiyle ve düşmanlarıyla cihadı çetindir. Dirayetlidir. Ağzı dualıdır. Allah'a tam bağlıdır. İçi dışı birdir. Doğrudur, dostluğuna güvenilir. Nasihatında samimidir. Yanında emniyet hissedilir.

Görevlerini üstün bir liyakatla başarmaya çalışır, emanete riayet eder, eşitliği gözetir, emr-i bil maruf ile hakdan yana tavır koyar. Feraset ehlidir, faziletli olsa da kendini görmez, her iyiliğe fakir ve muhtaç bilir, güler yüzlü tatlı dillidir. Zekidir,

hazır cevaptır, ama hayâlidir. Herkese hürmet tazimi vardır. Yaratılanı yaratan adına sever sayar. Hüsn-ü zan sahibidir.

Hikmet yiğitidir, nerde bulsa alır. Hakkı teslim eder, hilim sahibidir ama, hamiyet sahibidir de, korunması gerekeni korur.

Daima havf ve reca arasında himmetini hayra sarfetmiştir. Hürriyetini korur, kulluğunu bilir. İşlerinde ihlaslıdır, karşılığını sadece Allah'tan umar. İstikamet sahibidir, günahattan kaçınır. Suçunu itiraf eder, tevbe eder.

Hayatı düzen içindedir. Aciz değil, muktedirdir. Vazifelerini bir tertip ve düzen içerisinde vakitlice ve vakarla yapar. Hayra vesile olmaya bakar. Vatanını, milletini sever. İşlerinde başarılıdır ama övünmez, övülme istemez, tefahur göstermez.

Tefekkürü çoktur, uzleti çoktur, sukutu sever ama iyilerle beraber olmaya gayret de eder, sohbet ve ülfeti de sever. Muhabbet ehlidir, sever ve sevilir. Yemekte tuz kadar olmak üzere bazen şaka da yapar ama yalan katmadan, alay etmeden, hakir görmeden yapar. Oyun ve eğlenceden hoşlanmaz, aziz ömrünü yele vermez, israf etmez.

Her haline şükreder. Sabırlıdır, sıkıntılara katlanır. Tedbirlidir, tasarrufu sever. Tevekkül ehlidir, tahammül ehlidir. İçi dışı temizdir. Takvalıdır, günah işlerse tövbeyi geciktirmez.

Zekidir, unutmaz. Çok yemin etmez. Yanlışta ısrar ve inat etmez. Sır saklar. Bütün bu güzellikler, tüm sırların açığa çıkacağı ahiret gününde, hesabı çabuk, rahmeti bol, azabı çetin, intikamı dehşetli olan Allah'a iman, sevgi ve saygısından kaynaklanmaktadır.

İmanın Kötü Huylara Etkisi

Allah Teala'ya ve ahiret gününe inanan bir mü'min, bir yandan güzel ahlaklı olmaya çalışır ve haramlardan kaçarken, öte yandan ahlakını da çirkinliklerden korur, izzetine, vakarına

dikkat eder. Alçak tabiatlı, düşük karakterli, laubali olmak ve serseri kalmaktan kaçınır. Bilir ki asla başıboş değildir.

Dilini her türlü yalan, yalana şahitlik, iftira, gıybet, nemime, beddua, küfür, müstehcenlik vs.den korur. Dalkavukluk, yağcılık yapmaz. Kimseyi aşırı ve yalancı, riyakarane övmez, ama arkasından takdir eder, meziyetlerini sayar, gerektiği kadar över, iltifat eder, kıymet bilir. Malayani, yani dinine ve dünyasına faydası olmayan boş laf konuşmaz, boş iş yapmaz. Asla nankörlük etmez, başa kakmaz, yersiz kavgâ, cidal, münakaşa yapmaz, kimseye sövmez, hakaret etmez. Öfkesini yenmeye çalışır.

Kimseye haksızlık ve zulüm etmez. Hasetçi, hileci, korkak, cimri, pinti, hain, iftiracı, inatçı, alaycı, kinci, kibirli değildir. Irkçılık yapmaz. Dünyaya, onun malına, makamına, şanına ve şöhretine şahsiyetini feda ederek heba etmez. Fitne, fesat, fîsk ve fuhuştan uzaktır. Fırsatçı değildir.

Oyuna eğlenceye dalmaz. Serkeşlik etmez, rezaletten kaçınır, her türlü nefis perestlikten, sefahattan, bayağı şehvetlerden, töhmet mahillinde bulunmaktan kaçır. Tamadan, tembellikten, uyusukluktan, becerisizlikten, acizlikten, vehimden, vesveseden, zilletten, zemmetmek ve edilmekten son derece sakınır.

Bunlar her müminde olması gereken sıfatlardır. Bu sıfatlarla ne kadar sıfatlanmış ise o kadar başarılı, o kadar mutlu, o kadar huzurludur. Toplum da öyledir. Böylece dünyada güzel bir tarlaya atılan güzel tohumlar misali bu güzellikler meyvesini verecek, verimi ahireti de etkileyecektir. Zaten dünya ahiretin tarlasıdır. Esas ürün orada devşirilecektir. İşte bu bir yarışır. Ancak farklı bir yarışır. Yani bir birleriyle yardımlaşmanın başarıyı büyüttüğü bir yarış.

